

**ΙΣΤΟΡΙΑ Γ΄ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
(ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ)**

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

3.α. Αναμένουμε από τους μαθητές να εντοπίσουν τα δύο δεδομένα της πηγής: τους τρόπους χρηματοδότησης του φιλόδοξου αναπτυξιακού προγράμματος του Χ. Τρικούπη και τα αποτελέσματα του αναπτυξιακού προγράμματος στην ελληνική οικονομία. Οι μαθητές μπορούν να αναφερθούν στα χωρία της ιστορικής πηγής:

- Το πρόγραμμα που ήθελε να εφαρμόσει ο Χ. Τρικούπης προϋπέθετε τη διάθεση σημαντικών κεφαλαίων. Τα κεφάλαια αυτά θα εξασφαλιζονταν εν μέρει με την προσέλκυση στη χώρα ξένων και ομογενών επενδυτών, εν μέρει με την αύξηση της φορολογίας και κυρίως με τον εσωτερικό δανεισμό.
- Η φορολογία αυξήθηκε με την επιβολή έμμεσων φόρων στον καπνό και το οινόπνευμα, σε συνδυασμό με τη δημιουργία των κρατικών μονοπωλίων σιγαροχάρτου, πετρελαίου, σπέρτων και παιγνιοχάρτων.
- Λαϊκή αντίδραση υπήρξε για την επιβολή όλων των φόρων. Η δημιουργία, όμως, του μονοπωλίου του πετρελαίου προσέδωσε στον Τρικούπη το παρωνύμιο «Πετρέλαιος».

Από την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [Κεφάλαιο Β΄, 3. Προσπάθειες για τον εκσυγχρονισμό της Ελλάδας, Ο Χαρίλαος Τρικούπης και η εκσυγχρονιστική πολιτική του] μπορεί να αξιοποιηθεί:

- «Για τη χρηματοδότηση του φιλόδοξου αναπτυξιακού προγράμματός του ... δανείων στο εξωτερικό».

3β. Οι μαθητές/-τριες αναμένεται να αναδείξουν τα αποτελέσματα του αναπτυξιακού προγράμματος στην ελληνική οικονομία μέχρι τον Δεκέμβριο του 1893. Οι μαθητές μπορούν να αναφερθούν στα χωρία της πηγής:

- Όταν θα ξαναγίνει πρωθυπουργός το 1886 το έλλειμμα θα είναι πολλαπλάσιο για αυτό και θα περάσει στη λαϊκή συνείδηση ως ο πρωθυπουργός που δημιούργησε τις μεγάλες δαπάνες που συνεπάγονταν μεγάλους φόρους.
- Βασική του επιδίωξη ήταν πάντα η ισοσκέλιση του προϋπολογισμού, κάτι όμως που αποδείχτηκε δύσκολο να επιτευχθεί για πολλούς λόγους, οι

κυριότεροι από τους οποίους ήταν οι αυξημένες στρατιωτικές δαπάνες, η συνεχώς ογκούμενη δαπάνη μισθοδοσίας των δημοσίων υπαλλήλων, οι επαχθείς όροι των δανείων και η επιφυλακτικότητα των κεφαλαιούχων

Από την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [Κεφάλαιο Β', 3. Προσπάθειες για τον εκσυγχρονισμό της Ελλάδας, Προϋποθέσεις για τον εκσυγχρονισμό] μπορεί να αξιοποιηθεί:

- «Ο εκσυγχρονισμός απαιτούσε οικονομικούς πόρους...από την άσκηση της εθνικής πολιτικής».

Επίσης, από το σχολικό βιβλίο μπορεί να αξιοποιηθεί [Κεφάλαιο Β', 3. Προσπάθειες για τον εκσυγχρονισμό της Ελλάδας, Ο Χαρίλαος Τρικούπης και η εκσυγχρονιστική πολιτική του]:

- «Αλλά η ελληνική οικονομία δεν άντεξε... δύο χρόνια αργότερα στη Γαλλία».